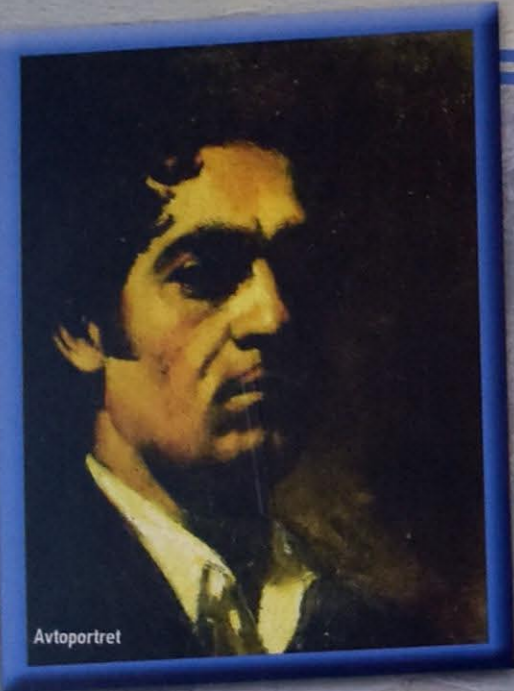

“Avtoportret” ...

Avtoportret

Rəssamın öz dilindən...

Naxçıvan... “Nəqşi-cahan” – yəni dünyanın naxışı, bəzəyi adlandırılan məkan... Nuh peyğəmbərlə həmyaşid olan doğma diyar...

Mən Naxçıvanın Xok kəndində, daha daqiq, gördüyünüz həyatda, bu balaca evdə doğulmuşam. Acılı-şirinli uşaqlıq xatirələrim bu evin divarlarına hopub. Burada hər şey mənə çox əzizdir. Axırncı dəfə mən burada olandan indiyə qədər zamandan başqa heç nə dəyişməyib.

Uşaqlıq və yeniyetməlik illərim çətin zamanlara düşmüşdü. Bir tərəfdən həyat insanları bir parça çörəklə sınağa çəkirdi. Başqa tərəfdən də mən təzəcə dünyaya gəlmişdim ki, atam dünyasını dəyişdi. Amma buna baxmayaraq, uşaqlıqdan canımda bir oxumaq həvəsi var idi. Elə bu həvəslə də orta məktəbi bitirdim.

Rəsm çəkməyə marağım çox kiçik yaşlarımda yaranıb. 1931-ci ildə rəssamlığa olan marağım mənə Bakıya – Rəssamlıq Texnikumuna gətirib çıxardı. İstər Bakıya təhsil almağa gəlməyim, istərsə də ömrümün başqa tələyüklü məsələlərinin həlli böyük qardaşım Həbibin köməyi ilə olub. Ömür boyu yoluma işıq salan bu insanı həmişə sevgi və minnətdarlıqla xatırlamışam.

O vaxt beynəlmiləl şəhər olan Bakı mühitinə qaynayıb-qarışmağım elə də çətin olmadı. Təhsil aldığı müddətdə həm sənətin sirlərinə yiyələnir, həm də yaradıcılıqla məşğul olurdum.

...Bu adamlar mənim qonaqlarımdır. Əsərlərimin sərgisinə gəliblər. Onların arasında xeyli tanış sima gözümə dəyir. Yaşa dolmuş bu tanış simalı insanların çoxu vaxtilə mənim tələbələrim olublar. İndi artıq adlı-sanlı rəssamdırlar.

1935-ci ildə texnikumu bitirəndən sonra təhsilimi davam etdirmək qərarına gəldim. Ali təhsil üçün Tiflis Rəssamlıq Akademiyasını seçdim. Azərbaycanlıların çoxlu sayda yaşadığı Tiflis mühiti əslində o qədər də yad deyildi. Qısa zamanda isnişdim bu şəhərə. Pis olan yənə də ehtiyac və yoxsulluğun mənə kölgə kimi qarabaqara izləməsi idi. Yadımdadır, bir dəfə rəsm çəkmək üçün kətan tapa bilmədiyimə görə köynəyimi kətan əvəzi istifadə etmişdim. Müəllimim Uça Caparidze rəsmi görən kimi bunu başa düşdü və ertəsi gün mənə fırçalar, boya-lar və təzə köynək alıb bağışladı...

Tiflisdə təhsilimi başa vurduqdan sonra mən sənətimi inkişaf etdirmək üçün Bakının rəssamlıq mühitindən kənarında qala bilməzdim. Həm də müəllimliyə də həvəsim var idi. Beləcə, Bakıya gəlib, ilk sənət təhsili aldığı Rəssamlıq Texnikumunda dərs deməyə başladım. 10 il bura rəhbərlik də elədim. Həmişə yaxşı müəllimlərim olub. Mən də yaxşı müəllim olmağa, tələbələrimə övlad qayğısı ilə yanaşmağa çalışmışam. İstəmişəm ki, müəllimlərimin vaxtilə mənə göstərdiyi diqqət və sevgini öz tələbələrimdən əsirgəməyim...

İstər sənətdə, istərsə də həyatda dost sənətdən bəxtim gətirib. Elə bu dostlarla birgə dünyanın bir sıra ölkələrində yaradıcılıq səfərlərində olmuşam. Həmin səfərlərdən gözəl təəssüratlar və əlbəttə ki, əsərlər qalıb...

Hər insan təbiətin bir parçasıdır. Təsədüfi deyil ki, yaradıcılığımın bütün dövrlərində təbiət dağı, meşəsi, dənizi, çayları ilə mənə daha çox cəlb edib. Həmişə mənə elə gəlib ki, təbiət elə rəsm əsəridir. Yaradanın fırçası ilə çəkilmiş, heç vaxt dəyərini itirməyən ən gözəl rəsm əsəri...

Ötən əsrin 60-cı illərində Bakıda müxtəlif incəsənət sahələrində olduğu kimi, rəssamlıqda da böyük canlanma, qaynar bir sənət mühiti var idi. Ömrünü bu sənətə bağlamış istedadlı fırça ustaları öz arzularını kətanə köçürürdülər. Bu adamların sırasında çalışmaq mənə, həqiqətən də, böyük zövq verirdi...

... Yüz il, min il bundan əvvəl olduğu kimi, yənə də həyat öz axarı ilə davam edir. Və mən həyatın axarında bu gün xatırlanırsa, demək, ömrümü hədəf yaşama-mışam... Əslində, heç nə bitməyib, mən elə bu gün də xatirələrdə yaşayıram. İnsanlar yaddan çıxanda, unudulanda ölürlər...

(Sənədli filmin mətni və fotoxronikasından fraqmentlər)

Elşad Ərşadoğlu